

บทที่ 2

สถานภาพและการบริหารงานของโรงเรียนเอกชน

1. ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนในประเทศไทยเชื่อว่าการศึกษาประเภทนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเริ่มในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ผู้บุกเบิกก่อตั้งโรงเรียนเอกชนเป็นชาวมิชชันนารี ที่ได้เดินทางมาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทยโรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่ได้รับจัดตั้งและสนับสนุนโดยมิชชันนารี ได้แก่ โรงเรียนของนาง มัททูน มิชชันนารีชาวอเมริกัน เปิดสอนในปี 2395 ปี 2417โรงเรียนกุลสตรีวังหลัง ปัจจุบันคือโรงเรียน วัฒนาวิทยาลัย เปิดสอนเฉพาะเด็กผู้หญิง ปี 2428 โรงเรียนอัสสัมชัญได้ก่อตั้งขึ้น โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนในปี 2431และโรงเรียนราชินี ปี 2446 โรงเรียนดังกล่าวในระยะเริ่มแรกดำเนินงานเป็นเอกเทศมิได้ถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใดจนกระทั่งปี พ.ศ.2448 กระทรวงศึกษาธิการจึงเข้ามามีบทบาทในการควบคุมโรงเรียนเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2533)

สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2535 มีโรงเรียนเอกชนทั้งหมด 5,171 โรงเรียน ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ 2,144 แห่ง ในภูมิภาค 3,027 แห่ง เป็นสถานศึกษาในระบบโรงเรียน 2,926 แห่ง สถานศึกษานอกระบบโรงเรียน 2,235 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,043,182 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2536)

ตาราง 2.1 จำนวนโรงเรียนเอกชน จำแนกตามประเภท ปี 2535

ระบบ/ประเภท	จำนวนโรงเรียน			จำนวนนักเรียน		
	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค
การศึกษาในระบบ	2,926	978	1,948	1,579,755	547,472	1,032,283
- สามัญศึกษา	2,623	879	1,744	1,288,130	423,558	864,572
- อาชีวศึกษา	303	99	204	291,625	123,914	167,711
การศึกษานอกระบบ	2,235	1,133	1,102	462,581	268,909	193,672
- การศึกษาพิเศษ	9	2	7	800	344	456
- ศึกษาสงเคราะห์	1	1	-	46	46	-
รวม	5,171	2,114	3,057	2,043,182	816,771	1,226,411

ตาราง 2.2 จำนวนโรงเรียนเอกชน สามัญศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2535

ระดับการศึกษา	รวม	กทม.	ภูมิภาค
ก่อนประถมศึกษา	2,199	741	1,458
ประถมศึกษา	1,432	440	992
มัธยมศึกษาตอนต้น	553	177	376
มัธยมศึกษาตอนปลาย	147	38	109

หมายเหตุ จำนวนโรงเรียนในระดับต่างๆ มีการนับซ้ำ เนื่องจากมีบางโรงเรียนเปิดสอน มากกว่าหนึ่งระดับ

2. ความสัมพันธ์ของโรงเรียนเอกชนกับกระทรวงศึกษาธิการ

งานด้านการศึกษาของเอกชนได้ขยายตัวมากขึ้นในปี พ.ศ. 2461 รัฐบาลประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนครั้งแรกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจนิเทศโรงเรียนเอกชนทั่วราชอาณาจักรและเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎและระเบียบโรงเรียนเอกชน ปีพ.ศ. 2476 รัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติกระทรวงศึกษาธิการขึ้น โดยจัดตั้งกองโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมวิสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อควบคุมโรงเรียนราษฎร์ หรือโรงเรียนเอกชนทั้งหมด ต่อมากองโรงเรียนราษฎร์ได้รับการปรับปรุงเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2515 ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515

ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2535)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแก่คณะกรรมการการศึกษาเอกชนเกี่ยวกับการศึกษาและ การดำเนินงาน การจัดทำโครงการส่งเสริม การประสานงานการศึกษา กับส่วนราชการอื่นเพื่อประโยชน์ ประโยชน์ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการศึกษา และกิจการของโรงเรียนเอกชนและการปฏิบัติงาน งานอื่น ๆ ของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525
2. เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525
3. ปฏิบัติงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

คณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 กล่าวคือ

1. ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานและการจัดทำโครงการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกับส่วนราชการอื่นเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการศึกษาและกิจกรรมของโรงเรียน
2. ให้ความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชนมอบหมาย
4. ปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีหน่วยงานในสังกัดดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการกรม

มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานสารบรรณ งานบริหารบุคคล งานประชาสัมพันธ์ งานกฎหมาย งานสวัสดิการของข้าราชการและงานอื่นที่มีได้เป็นหน้าที่ของกองใดกองหนึ่งโดยเฉพาะตลอดตลอดจนปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัด แนะนำสั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ให้บริการและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับงานราชการของกองและฝ่ายในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รวมถึงการประสานงานราชการกับกอง และฝ่ายที่เกี่ยวข้องและราชการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากกรมเจ้าสังกัด

ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายการคลัง ฝ่ายกฎหมายและแผนกประชาสัมพันธ์

2. กองกองทุนและสวัสดิการ

มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชนดำเนินการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการประเภทต่างๆตลอดจนพัฒนากองทุนและสวัสดิการของครูโรงเรียนเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ประกอบด้วย ฝ่ายพัฒนากองทุนและสวัสดิการ ฝ่ายกองทุน ฝ่ายสวัสดิการ และงานบริหารทั่วไป

3. กองทะเบียน

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาและจัดทำทะเบียนต่างๆ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู นักเรียนและกิจการต่างๆ ของโรงเรียนเอกชน รวมทั้งจัดเก็บรักษาหลักฐาน และเอกสารสำคัญทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระบบคอมพิวเตอร์ และไมโครฟิล์ม ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวครู โรงเรียนเอกชนออกใบแทนใบอนุญาตต่างๆเกี่ยวกับโรงเรียนผู้บริหารและครูดำเนินการออกใบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนโรงเรียนเอกชนในส่วนกลางที่เลิกกิจการแล้ว ดำเนินการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ และนำไมโครฟิล์ม มาใช้ในการจัดทำ หลักฐานทะเบียนโรงเรียน ทะเบียนครู ทะเบียนการสงเคราะห์ครู หลักฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและข้อมูลสารสนเทศ ทำการศึกษาวิเคราะห์ออกแบบระบบงาน พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แก่หน่วยงานอื่นๆ พัฒนาศักยภาพ ให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ตลอดจนเป็นศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน และให้คำแนะนำปรึกษาด้านการใช้คอมพิวเตอร์และไมโครฟิล์ม และปฏิบัติการอื่นๆ ที่สนับสนุนแผนงาน และโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ประกอบด้วย ฝ่ายทะเบียนโรงเรียนและทะเบียนครู ฝ่ายหลักฐานการศึกษา ฝ่ายบริการคอมพิวเตอร์และไมโครฟิล์ม และงานบริหารทั่วไป

4. กองนโยบายและแผน

มีหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยปัญหาการศึกษา เพื่อกำหนดและพัฒนานโยบายการศึกษาเอกชน จัดทำแผน และพัฒนาโครงการการศึกษาเอกชนในระดับต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามข้อมูล และสถิติทางการศึกษาเอกชน ให้บริการด้านข้อมูล สารสนเทศ ติดต่อประสานงานการขอความร่วมมือ จากแหล่งความช่วยเหลือต่างประเทศ และพิจารณาตรวจสอบ รูปแบบอาคารสถานที่ของสถานศึกษาเอกชน

ประกอบด้วย ฝ่ายแผนงาน ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายสารสนเทศ และงานบริหารทั่วไป

5. กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ

มีหน้าที่ส่งเสริม พัฒนา ให้คำปรึกษาแนะนำกำกับดูแลโรงเรียนสอนภาษาจีน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนนานาชาติ และโรงเรียนสอนศาสนาอื่นๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และอนุญาตให้ชาวต่างประเทศ เป็นครูหรือนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท

ประกอบด้วย ฝ่ายโรงเรียนภาษาจีน ฝ่ายโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ฝ่ายโรงเรียนนานาชาติ และศาสนาอื่นๆ ฝ่ายอุดหนุน และงานบริหารทั่วไป

6. กองโรงเรียนสามัญศึกษา

มีหน้าที่และความรับผิดชอบให้คำปรึกษา แนะนำ กำกับ ดูแลโรงเรียนเอกชนสามัญศึกษาทุก

ระดับให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากร ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพมีมาตรฐานสูงขึ้น พัฒนาคณาจารย์เพื่อเสริมให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ วินิจฉัยข้อปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน ครู นักเรียน และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้บริหารโรงเรียน ครูในกรณีที่ปฏิบัติฝ่าฝืน ระเบียบ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนและกฎหมาย บริหารโครงการต่างๆในส่วนที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาโรงเรียน ครู นักเรียน ประสานงานการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ครูและนักเรียน และพิจารณาดำเนินการ เกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชน และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ประกอบด้วย ฝ่ายก่อนประถมศึกษา ฝ่ายประถมศึกษา ฝ่ายมัธยมศึกษา ฝ่ายอุดหนุนและงานบริหารทั่วไป

7. กองโรงเรียนอาชีวศึกษา

มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ กำกับ ดูแลการบริหารงานการดำเนินกิจการของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากร ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้น พัฒนาผู้บริหารและครู ส่งเสริมความรู้ ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่สนับสนุนให้โรงเรียนจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนวินิจฉัยข้อปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนผู้บริหารครูและนักเรียนพิจารณาดำเนินการประสานงานการดำเนินงานของโรงเรียน ครู และนักเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในความ รับผิดชอบ ได้แก่โรงเรียนที่จัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

1. ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. ระดับอุดมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่ผู้ยากไร้หรือเสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่างๆที่จัดในการศึกษาสงเคราะห์

ประกอบด้วย ฝ่ายโรงเรียนในระบบ หน่วย 1 ฝ่ายโรงเรียนในระบบ หน่วย 2 และงานบริหารทั่วไป

8. หน่วยศึกษานิเทศก์

มีหน้าที่ความรับผิดชอบให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเรียนการสอน และการบริหารแก่โรงเรียน

เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ การดำเนินการศึกษา ทดลองวิเคราะห์วิจัยเพื่อจัดรูปแบบในเรื่องหลักสูตร สื่อ วิธีการจัดการเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศ จัดทำและเผยแพร่ เอกสารด้านวิชาการ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยเหลือ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน หรือแนวการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันให้การสนับสนุนหน่วยปฏิบัติในเรื่องการประชุม อบรม สัมมนาครู และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมงานด้านวิชาการในโรงเรียน จัดดำเนินการพัฒนารูปแบบการให้บริการโรงเรียน ในเรื่องการวัดผลประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และส่งเสริมด้านกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ประกอบด้วย กลุ่มงานนิเทศระดับก่อนประถมศึกษา กลุ่มงานนิเทศระดับประถมศึกษา กลุ่มงานนิเทศวิชาสามัญ กลุ่มงานนิเทศวิชาชีพ และการศึกษานอกระบบกลุ่มงานนิเทศงานสนับสนุน การสอน กลุ่มงานนิเทศการบริหารโรงเรียน และกลุ่มงานบริหารทั่วไป

9. กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ กำกับ ดูแลการบริหารงาน การดำเนินกิจการของโรงเรียนให้เป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากร ส่งเสริมให้โรงเรียน พัฒนา แนวการจัดการเรียน ให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน พัฒนาผู้บริหาร และครู ส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบ่งเป็น

1. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียนเช่น โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่
2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนเฉพาะกาล โรงเรียนสอนคำสอน โรงเรียนกวดวิชา โรงเรียนศิลปศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษา

ประกอบด้วย ฝ่ายโรงเรียนนอกระบบ หน่วย 1 ฝ่ายโรงเรียนนอกระบบ หน่วย 2 และงานบริหาร

10. สำนักงานตรวจราชการกรม

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำแผนติดตามวิเคราะห์ สรุปรายงานผลการตรวจราชการทั้งในกรณีปกติ หรือกรณีพิเศษแต่ละคราวในระดับกรม เพื่อเสนอเลขาธิการ กำหนดแผนและติดตามผลการตรวจราชการระดับกรม กอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาสั่งการและทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆ

การบริหารงานบุคคลของการศึกษาเอกชน

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 24 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนเอกชนกำหนดให้โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนต้องมีคณะกรรมการอำนวยการประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาตหรือผู้แทนนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตเป็นประธานกรรมการ ผู้จัดการ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ 1 คน และบุคคลอื่นซึ่งผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 8 คน ในจำนวนนี้อย่างน้อยต้องเป็นผู้แทนครูในโรงเรียนนั้น 1 คน และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน 1 คน เป็นกรรมการ และครูใหญ่เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. ควบคุมดูแลให้โรงเรียนปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และ กฎหมายอื่น เช่น
  - มาตรฐานโรงเรียน
  - การบริหารบุคลากร
  - การบริหารอาคารสถานที่
  - การคุ้มครองการทำงานของครูใหญ่และครู
  - การบริหารงานวิชาการ
  - การลงโทษครูใหญ่และครู
  - การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนและช่วยเหลือครูโรงเรียนเอกชน
2. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของครู นักเรียน หรือผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น
  - แรงงานสัมพันธ์
  - การเรียนการสอน
  - การจัดสวัสดิการ
  - การจัดบริการ
3. เสนอความเห็นและให้คำแนะนำแก่ผู้รับใบอนุญาต เกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น
  - การบริหารอาคารสถานที่
  - การบริหารบุคคล
  - การบริหารงานวิชาการ
  - มาตรฐานโรงเรียน

3. การบริหารงานวิชาการและหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการนี้ จะเป็นการบริหารงานที่ครอบคลุม หลักสูตร การวัดประเมินผล ซึ่ง จะกล่าวถึงเพียง 2 ระดับคือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

หลักสูตรระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเอกชนนั้น เป็นหลักสูตรที่กรมวิชาการได้ประกาศ ใช้เหมือนกันกับโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ซึ่งมีสาระพอสั่งเขปดังนี้

หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา

1. เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการได้

จุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัย ของตนเองและครอบครัว
4. สามารถวิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
5. มีความภูมิใจในการเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
6. มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
7. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงานมีนิสัยรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชนสามารถปฏิบัติตนตามบทบาท และหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนรอบๆบ้าน

โครงสร้าง หลักสูตรประถมศึกษา

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 6 ปี มีการจัดโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรที่มีการผสมผสานเนื้อหาวิชาการต่างๆ ในลักษณะของกลุ่มประสบการณ์ และเปิดโอกาส ให้ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ มีทั้งสิ้น 5 กลุ่มประสบการณ์คือ

- กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้อันประกอบด้วยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์
- กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง

- กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ประกอบด้วยเนื้อหาจริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย
- กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง
- กลุ่มประสบการณ์พิเศษ จัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้และประสบการณ์ ทั้ง 4 กลุ่มข้างต้น หรืออาจเลือกเรียนภาษาอังกฤษก็ได้

ตลอดหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งใช้เวลาเรียน 6 ปี แต่แต่ละปีควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง หรือ 75 คาบ กำหนดให้คาบละ 20 นาที ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่ต่ำกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง และสำหรับชั้น ป.5 - 6 นั้น ให้เพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม ตามความสนใจของผู้เรียนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษอีกไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมง

อัตราเวลาเรียนของมวลประสบการณ์ ทั้ง 5 กลุ่ม ในแต่ละระดับชั้นกำหนดไว้โดยประมาณดังนี้

ตาราง 2.3 อัตราเวลาเรียนแต่ละมวลประสบการณ์ ระดับประถมศึกษา

	ประถม 1-2	ประถม 3-4	ประถม 5-6
1. กลุ่มทักษะ	ร้อยละ 50	ร้อยละ 35	ร้อยละ 25
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	ร้อยละ 15	ร้อยละ 20	ร้อยละ 25
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	ร้อยละ 25	ร้อยละ 25	ร้อยละ 20
4. กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ	ร้อยละ 10	ร้อยละ 20	ร้อยละ 30
	100	100	100
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ			ร้อยละ 20

การวัดประเมินผล ของหลักสูตรระดับประถมศึกษา เป็นการให้ระดับผลการเรียนมีการประเมินผลตลอดปีด้วยวิธีการสอบและวิธีอื่นๆ ที่นอกเหนือจากแบบทดสอบแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชนจะต้องปฏิบัติเช่นเดียว ตาม ระเบียบวิธีการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

หลักสูตรมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น เป็นหลักสูตรที่กรมวิชาการได้ประกาศใช้เหมือนกันกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ แต่โรงเรียนเอกชนมีอิสระในการจัดหลักสูตร และแผนการเรียนได้ยืดหยุ่นกว่าโรงเรียนของรัฐซึ่งเปิดสอนตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาแบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับประกอบสัมมาชีพ และการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัด

ต่างๆ

4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

6. มีพรคนะที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิดมีนิสัยรักการทำงานและมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม กับความถนัด และความสนใจของตนเอง

7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชนตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

1. วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชาดังต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	12	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	9	หน่วยการเรียนรู้
คณิตศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
ศิลปศึกษา	3	หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	6	หน่วยการเรียนรู้
การงาน	6	หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้

กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย

ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

พลานามัย

ศิลปศึกษา

กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

อาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือ ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน การวัดประเมินผล ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการให้ระดับผลการเรียนซึ่งโรงเรียน ทั้งของรัฐและเอกชน จะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันตามระเบียบวิธีการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด

หลักการ ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
3. สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทยเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆไปใช้ในการพัฒนาชุมชน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนา

ประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตนตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนาศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชาดังต่อไปนี้

- 1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้

- 1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6	หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาอาชีพ	6	หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้จากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้

กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย

ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

อาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา
จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้จำนวน 2
คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

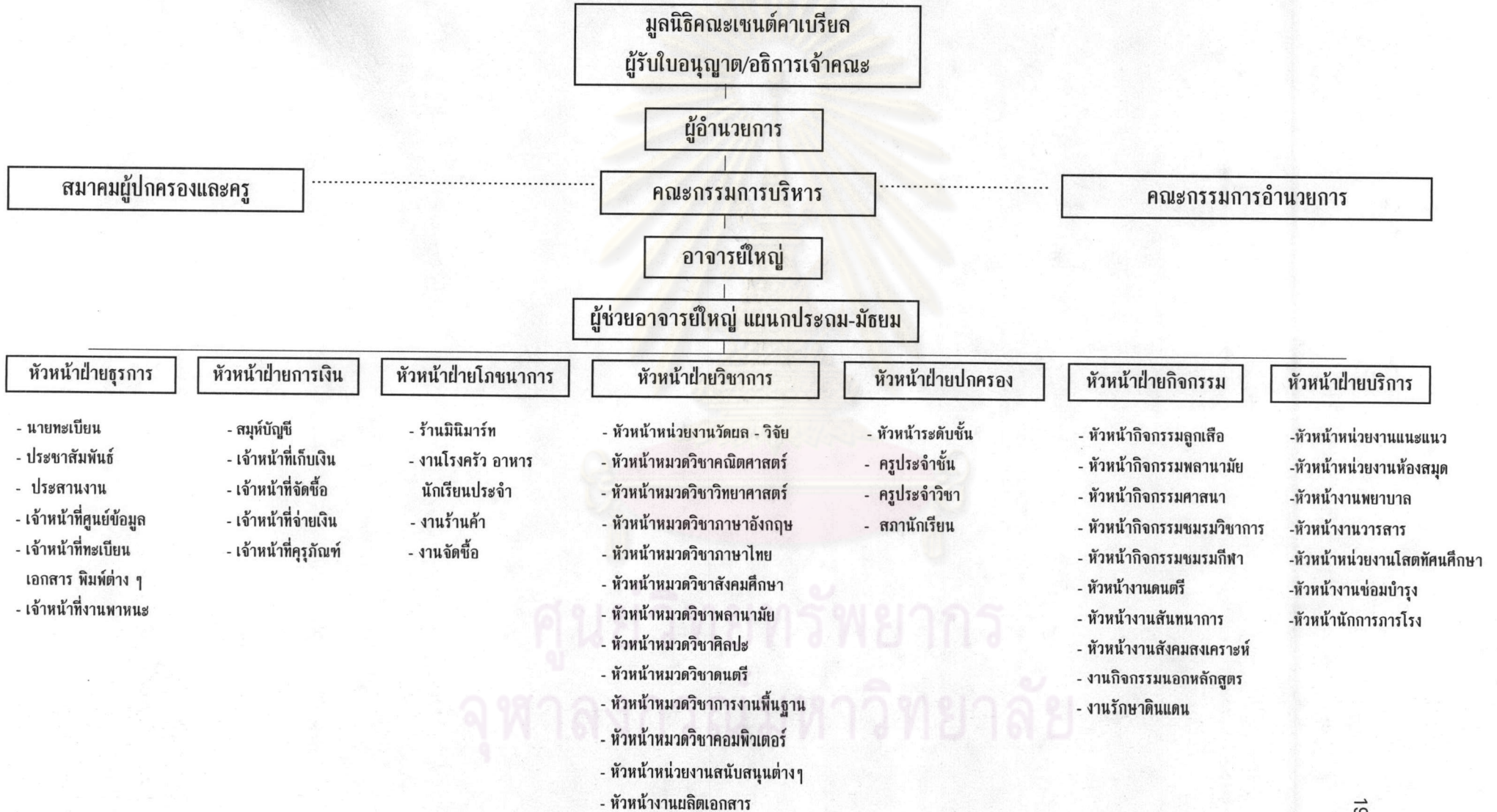
หมายเหตุ การเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรี ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จะต้องเลือกเรียน
รายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

การวัดประเมินผลของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการให้ระดับผลการเรียนซึ่งโรงเรียน
ทั้งของรัฐและเอกชน จะต้องปฏิบัติเช่นเดียว ตาม ระเบียบวิธีการประเมินผลที่กระทรวงศึกษาธิการ
กำหนด

4. โครงสร้างการจัดองค์กรบริหารของโรงเรียนเอกชน

จากการสำรวจพบว่าการจัดองค์กรของโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่ง มีโครงสร้างหลักที่คล้ายคลึง
กันแต่มีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดซึ่งของการจัดแบ่งหน่วยงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะ
ของแต่ละโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ซึ่งยกตัวอย่างมาพอสังเขปดังรูป

โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง

โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนบูรารักษ์

วิทยาลัยพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. บุคลากร

โรงเรียนเอกชนประกอบด้วยบุคลากรต่าง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ คณะกรรมการบริหารที่ผู้จัดการแต่งตั้ง รวมทั้ง บุคลากรในระดับรองลงมา เช่น หัวหน้าฝ่ายต่างๆ หัวหน้าหมวดวิชา เป็นต้น ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนเอกชนจะขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารหรือคณะบริหารเป็นสำคัญ ถ้าหาก คณะบริหารประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงให้ความสนใจในกิจการของโรงเรียนอย่างจริงจัง การบริหารของโรงเรียนก็จะมีประสิทธิภาพโรงเรียนเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปที่จะให้ความไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน โรงเรียนเอกชนมีการแข่งขันสูงทั้งกับโรงเรียนของรัฐ และโรงเรียนเอกชนด้วยกัน การบริหารจะต้องมีประสิทธิภาพจริงโรงเรียนจึงจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาต่อไปได้

2. อาจารย์ ได้แก่ ครู/อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ประจำ ทั้งอาจารย์ผู้สอน และ สนับสนุนการสอน รวมทั้งอาจารย์พิเศษ หากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง มีความสนใจมีทักษะในการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพ มีขวัญกำลังใจในการทำงานที่ดี ย่อมจะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่สูง

3. เจ้าหน้าที่ และพนักงานด้านต่างๆ เช่นเจ้าหน้าที่ธุรการด้านต่างๆ เจ้าหน้าที่การเงิน และ พัสดุ บรรณารักษ์ งานผลิตเอกสาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนพร้อมที่จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. นักเรียน

เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในแต่ละด้านจะเป็นตัวชี้ที่สำคัญให้เห็นภาพในแง่ต่างๆ ของโรงเรียนเอกชน เช่น อัตราการเข้า-ออกของนักเรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นต้น หากอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในโรงเรียนนั้นๆ มีมากย่อมชี้ให้เห็นโอกาสขยายตัวของโรงเรียน ได้มากด้วย เนื่องจากจำนวนนักเรียนจะแปรผันโดยตรงกับสถานะทางการเงินของโรงเรียนหากโรงเรียนมีความมั่นคงทางการเงิน ก็จะสามารถพัฒนาทางด้านอื่นๆได้อีกมาก

7. การเงิน

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินกิจการของโรงเรียนเอกชน โรงเรียนเอกชนจำเป็นที่จะต้องสรรหางบประมาณเอง มีส่วนน้อยที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และรัฐยังกำหนดเพดานการเก็บเงิน

ค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเอกชนอีกด้วย โรงเรียนเอกชนมีรายรับจากการเก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียน เป็นด้านหลัก การที่จะเก็บค่าเล่าเรียนเกินจากที่รัฐกำหนดนั้นจะต้องได้รับอนุมัติจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก่อนซึ่งจะเก็บเพิ่มได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้นมีโรงเรียนเอกชนเพียงส่วนน้อยที่มีรายได้จากด้านอื่นในด้านค่าใช้จ่ายโรงเรียนเอกชนต้องแบกภาระต่างๆมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เงินเดือนอาจารย์ประจำ และบุคลากรด้านต่างๆ โรงเรียนเอกชนก็ต้องการทำอะไรเพื่อที่จะนำไปปรับปรุงกิจการให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น

8. อาคาร / สถานที่ / พัสดุ

อาคารสถานที่และพัสดุมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความพร้อมของอาคารสถานที่ด้วย และบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย